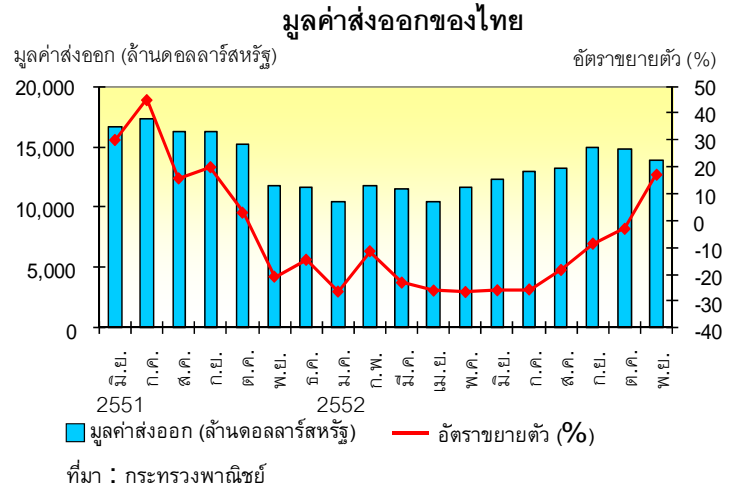

ส่งออกปี'53 ยังเหนื่อย : ณะมุ่งตลาดเอเชีย/ออสเตรเลีย และใช้ประโยชน์ FTA ให้มาก

โดย ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

ปี 2552 ที่กำลังจะผ่านพ้นไปอาจถือเป็นฝันร้ายของภาคส่งออกไทย ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างหนักจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่ไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ทั้งนี้ มูลค่าส่งออกของไทยหดตัวอย่างรุนแรงในระดับตัวเลขสองหลักตั้งแต่ไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ต่อเนื่องมาจนถึงไตรมาสสามของปี 2552 โดยในเดือนมกราคม 2552 มูลค่าส่งออกหดตัวเป็นประวัติการณ์ถึง 26.5% อย่างไรก็ตาม การส่งออกเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวชัดเจนขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี 2552 โดยในเดือนพฤศจิกายน 2552 การส่งออกของไทยขยายตัว 17.2% นับเป็นการขยายตัวครั้งแรกในรอบ 12 เดือน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าของไทย โดยเฉพาะตลาดเอเชีย อาทิ จีน อินเดีย รวมถึงออสเตรเลีย ซึ่งเศรษฐกิจกลับมาขยายตัวอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ในปี 2553 ที่กำลังจะมาถึง การส่งออกของไทยยังต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงหลายประการ ทั้งเศรษฐกิจตลาดหลักที่ยังเปราะบาง เงินบาทแข็งค่า รวมถึงราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

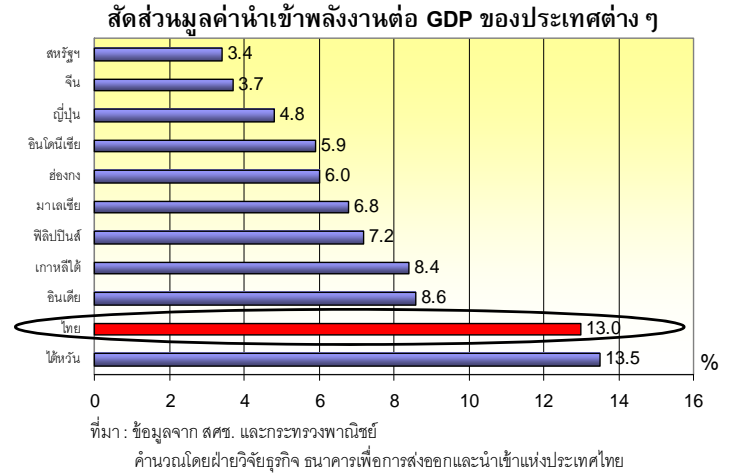

ปัจจัยเสี่ยงการส่งออกปี 2553

ประเด็นแรกที่น่าจับตามอง ได้แก่ เศรษฐกิจประเทศตลาดหลักที่ยังคงเปราะบาง แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจตลาดหลัก ทั้งสหรัฐฯ EU และญี่ปุ่น จะเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวให้เห็นบ้าง โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของทั้งสามประเทศกลับมาเป็นบวกได้อีกครั้ง ซึ่งถือเป็นการหลุดพ้นจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย (Recession) แต่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการฟื้นตัวดังกล่าวเป็นผลมาจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากรัฐบาลประเทศเหล่านั้นเป็นสำคัญ ขณะที่ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจยังคงอ่อนแอ โดยเฉพาะปัญหาการว่างงานและหนี้สินภาคครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูง ทำให้หลายฝ่ายเชื่อว่าเศรษฐกิจตลาดหลักทั้งสามประเทศคงจะฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้การส่งออกของไทยไปตลาดหลักยังต้องเผชิญกับความยากลำบากในปี 2553

ส่วนประเด็นเรื่องเงินบาทแข็งค่า จะยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องจากปี 2552 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการแสวงหาผลตอบแทนการลงทุนจากสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปดอลลาร์สหรัฐซึ่งมีแนวโน้มอ่อนค่า เข้ามาลงทุนในภูมิภาคเอเชียรวมถึงไทย เนื่องจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเอเชียมีแนวโน้มฟื้นตัวเร็วกว่าภูมิภาคอื่นๆ รวมถึงการทำ Dollar Carry Trade ซึ่งเป็นการกู้ยืมเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ แล้วนำไปลงทุนในสินทรัพย์เงินสกุลอื่น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ส่งผลให้เงินสกุลต่างๆ ในภูมิภาครวมถึงเงินบาทมีแนวโน้มแข็งค่าต่อเนื่องในปี 2553 ซึ่งแน่นอนว่าจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย รวมถึงรายได้ของผู้ส่งออกลดลง ดังนั้น ผู้ส่งออกจึงควรตื่นตัวมากขึ้นกับการป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงการหันไปใช้เงินสกุลอื่นในการค้าขายกันให้มากขึ้นแทนการใช้เงินดอลลาร์สหรัฐที่มีมากถึง 80% ในปัจจุบัน ขณะเดียวกันก็อาจถือเป็นโอกาสอันดีของผู้ผลิตในการนำเข้าเครื่องจักรและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตไปพร้อมๆ กัน

สำหรับราคาน้ำมันในปี 2553 ยังมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง ทั้งจากความต้องการน้ำมันที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการน้ำมันในจีน (ผู้บริโภคน้ำมันรายใหญ่อันดับสองของโลกรองจากสหรัฐฯ) ตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว รวมถึงปัจจัยด้านการเก็งกำไรของนักลงทุนในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ ทิศทางราคาน้ำมันที่สูงขึ้นดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกที่มีต้นทุนพลังงานเป็นสัดส่วนสูง รวมทั้งกระทบเป็นหน้ากระดานกับทุกสินค้าผ่านต้นทุนค่าขนส่ง ขณะที่ปัจจุบันประสิทธิภาพในการใช้พลังงานของไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ ดังเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่านำเข้าพลังงานต่อ GDP ที่อยู่ในระดับสูง จึงนับเป็นความท้าทายของผู้ส่งออกในการหาทางลดต้นทุนและปรับโครงสร้างการผลิตให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจัยเกื้อหนุนการส่งออกปี 2553

แม้ทั้งสามปัจจัยข้างต้นจะเป็นอุปสรรคบั่นทอนการส่งออกของไทยในปี 2553 อย่างไรก็ตาม จากฐานการส่งออกในปี 2552 ที่ลดต่ำลงมาก ขณะที่โมเมนตัมของการส่งออกได้เริ่มปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นในช่วงท้ายของปี 2552 และคาดว่าจะต่อเนื่องไปในปี 2553 จึงเป็นที่แน่ชัดว่าการส่งออกในปี 2553 จะกลับมาขยายตัวได้อีกครั้ง โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่เป็นแรงส่งให้กับภาคการส่งออกดังนี้

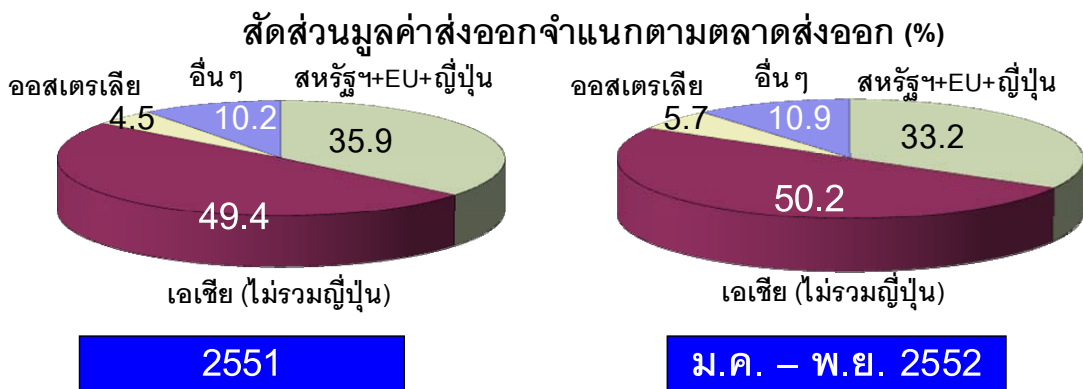
การฟื้นตัวของเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะจีน อินเดีย รวมถึงออสเตรเลีย ส่งผลให้การส่งออกของไทยไปยังตลาดดังกล่าวฟื้นตัวขึ้นเป็นลำดับ ขณะที่สัดส่วนการส่งออกของไทยไปยังตลาดเอเชีย (ไม่รวมญี่ปุ่น) และออสเตรเลีย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 53.9% ในปี 2551 เป็น 55.9% ในช่วง 11 เดือนแรกปี 2552 ทั้งนี้ หน่วยงานเศรษฐกิจสำคัญหลายแห่งคาดการณ์ไปในทิศทางเดียวกันว่า เศรษฐกิจประเทศในเอเชียจะขยายตัวอย่างแข็งแกร่งอีกครั้งในปี 2553 ตรงข้ามกับตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ EU และญี่ปุ่น ที่การฟื้นตัวยังคงเปราะบาง ดังนั้น ผู้ส่งออกไทยควรหันมาให้ความสำคัญกับตลาดในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งมีความเป็นไปได้มากกว่าวิกฤตเศรษฐกิจโลกในรอบนี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของตลาดส่งออกไทยครั้งสำคัญ จากการพึ่งพาสหรัฐฯ เป็นพึ่งพาสหรัฐฯ ในภูมิภาค (Intra-Regional Trade) ซึ่งน่าจะเริ่มเห็นได้ชัดเจนขึ้นในปี 2553

ตัวเลขคาดการณ์อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ประเทศ	2551	2552 ^f	2553 ^f
จีน	9.0	8.3	10.2
อินเดีย	6.1	6.1	7.3
ออสเตรเลีย	2.3	0.8	2.4

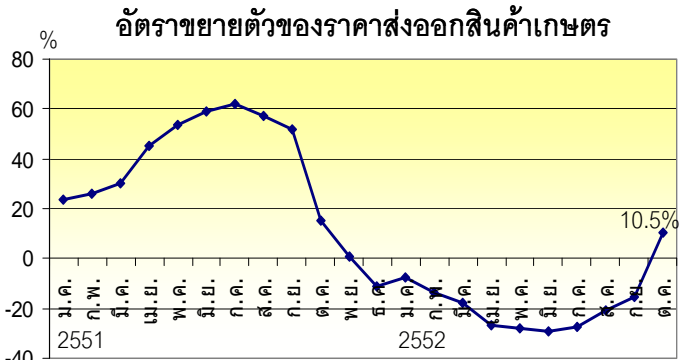
หมายเหตุ : f คาดการณ์

ที่มา : OECD

การเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ (Free Trade Area : FTA) ในปี 2553 จะมีความเคลื่อนไหวสำคัญของข้อตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีส่วนเกี่ยวข้อง 2 ฉบับ ได้แก่ เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ที่จะมีผลบังคับใช้ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วยไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ ต้องลดภาษีนำเข้าในบัญชีรายการลดภาษีภายใต้ Common Effective Preferential Tariff (CEPT) ให้เหลือ 0% ในวันที่ 1 มกราคม 2553 ส่วนประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า จะทยอยลดภาษีให้เหลือ 0% ภายในปี 2558 ประเด็นนี้ทำให้สินค้าส่งออกสำคัญของไทยหลายรายการมีโอกาสเข้าไปเจาะตลาดประเทศสมาชิกได้มากขึ้น อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มทางเลือกในการนำเข้าปัจจัยการผลิตราคาถูกและเป็นการสร้างอำนาจต่อรองในเวทีการค้าโลกต่อไปในอนาคตอีกด้วย เช่นเดียวกับเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China FTA : ACFTA) ซึ่งกำหนดให้คู่เจรจาลดภาษีศุลกากรระหว่างกันให้เหลือ 0% สำหรับสินค้าปกติ (Normal List) ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการส่งออกไปจีนในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ การส่งออกของไทยไปตลาดจีนและอาเซียนมีสัดส่วนรวมกันสูงถึง 31.2% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของไทย

ราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากปัจจัยพื้นฐานด้านผลผลิตในตลาดโลกที่มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเกิดโรคระบาดในพืชและภัยธรรมชาติในประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก เช่น อินเดีย และออสเตรเลีย ทำให้สินค้าเกษตรมีแนวโน้มขาดแคลน รวมถึงการเก็งกำไรของนักลงทุนในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ ตามการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐ โดยในเดือนตุลาคม 2552 ราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นถึง 10.5% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่หน่วยงานเศรษฐกิจสำคัญของไทยหลายแห่ง ต่างคาดการณ์ราคาสินค้าเกษตรในปี 2553 ไปในทิศทางเดียวกันว่ามีโอกาสเพิ่มสูงขึ้นราว 10-20% ซึ่งจะช่วยผลักดันให้มูลค่าส่งออกโดยรวมของไทยที่มีสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรราว 10% เพิ่มขึ้นได้ในระดับหนึ่ง

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทางออกผู้ส่งออกไทย

การส่งออกของไทยในปี 2553ที่กำลังจะมาถึงมีทั้งปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยเสี่ยงที่รายล้อมรอบด้าน จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของผู้ส่งออกไทยในการที่จะใช้ประโยชน์จากปัจจัยสนับสนุนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเร่งรุกขยายตลาดในภูมิภาคเอเชียซึ่งเศรษฐกิจมีแนวโน้มขยายตัวดี ทดแทนตลาดหลักที่เศรษฐกิจยังคงเปราะบาง การใช้ประโยชน์จาก FTAs โดยเฉพาะ AFTA และ ACFTA ซึ่งสินค้าไทยจะได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมจำนวนมาก ในปี 2553 พร้อมกันกับการเตรียมตัวรับมือกับปัจจัยบั่นทอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้พลังงานเพื่อรับมือกับราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งหากผู้ส่งออกไทยสามารถทำได้ มูลค่าส่งออกไทยในปี 2553 น่าจะกลับมาขยายตัวในระดับราว 10-15% จากปี 2552 ได้อย่างไม่ยากเย็นนัก

29 ธันวาคม 2552